

## **Odam va haywonlar fiziologiyasi fani**

1. Tashiladigan moddalar tabiati va ah'amiyatiga qarab qonning nechta faoliyati bor? Ularga tasnif bering.
2. Gematokrit son deb nimaga aytiladi? Erkak va ayollarda u nechaga teng boladi?
3. Osmotik va onkotik bosimlar bir-biridan qanday farqlanadi?
4. Nima sababdan arterial qonning rN venoznikiga nisbatan koproq?
5. qon plazmasi oqsillari bajaradigan funktsiyalari nimalardan iborat?
6. qaysi xolatlarda eritromiya kuzatiladi? Eritropeniyachi?
7. Kislorodni biriktirish va ajratish vazifasini gem molekulasidagi necha valentli temir bajaradi?
8. Osmotik, kimyoviy va biologik gemolizga tarif bering.
9. Fiziologik va reaktiv leykotsitozlar nimasi bilan farqlanadi?
10. Trombotsitlar qaysi h'ujayralarda h'osil boladi va qon ivishi jarayonida qanday rol oynaydi?
11. Birlamchi va ikkilamchi gemostazga tavsif bering.
12. Ikkilamchi gemostaz 5 bosqichga bolinadi. Bu bosqichlarda qanday ozgarishlar kuzatiladi?
13. Nechta qon ivituvchi omillar bor va ular nimalardan iborat?
14. Toqimalardagi qon ivituvchi omillarga tavsif bering.
15. qon ivishini oldini oluvchi tizimlarga tavsif bering.
16. qon ivishi qanday boshqariladi?
17. Agglyutinogen va aglyutinin qanday vazifani bajaradi?
18. Odam eritrotsitlarini antigen xususiyatlariga kora nima sabadan 4 guruh'ga bolinadi?
19. Rezus-omil nima?
20. qon qerda va qaysi h'ujayrada xosil boladi?
21. Limfaning asosiy vazifasi nimadan biorat?
22. Morfologik va funktsional h'ossalariga binoan yurakning mushak tolalari necha turga bolinadi va ularning vazifalari nimalardan iborat?
23. Nima sabadan sino-atrial tugun yurak avtomatiasining asosiy markazi xisoblan
24. Yurak mushagining qisqarish mexanizmi skelet mushagining qisqarish mexanizmidan qanday farq qiladimi?
25. Yurak tsikli bosqichlari ketma-ketligi qanday boladi? h'ar bir bosqichga tavsif bering.
26. Yurakning daqiqa xajmi qanday topiladi?
27. Yurak faoliyatini boshqarish mexanizmlari nimalardan iborat ?
28. Xronotropiya, inotropiya, dromotropiya va batmotropiyada qanday ozgarishlar kuzatiladi?
29. Gipotalamusning yurak faoliyatini boshqarishdagi ishtiroki nimalardan iborat?
30. Yurak faoliyatini boshqarishda MATning qaysi qismlari ishtirok qiladi?
31. Gormonlar va ayrim kationlar yurak faoliyatining gumoral boshqarilishida qanday ishtirok qiladi?
32. Tomirlarda qon oqishining chiziqli va xajm tezligi qanday olchanadi?
33. Qon tomirlar bajaradigan faoliyatiga kora nechta turga bolinadi?
34. Arteriyalarda qon qanday oqadi? Puls bosimi deganda nimani tushunasiz?
35. Markaziy arteriyada ortacha bosim diastolik bosim va puls bosimining yarim yig'indisiga, periferik arteriyalarda esa uchdan biri yig'indisiga teng. Nima sababdan?
36. Venoz bosim va venalarda qonning oqish tezligi tog'risida nimalarni bilasiz?
37. Nima sababdan qon tomirlar tizimining faoliy ah'amiyati boyicha kapillyar eng muh'im qismi xisoblanadi?
38. Kapillyarlarda modda almashinuvini jarayonlari qanday kechadi?
39. Kapillyarlarda filtirlash va qayta sorilishning tezligi qanday kuchlarga bog'liq?
40. Tomirlarda qon h'arakati qanday boshqariladi?
41. Yurak va qon tomirlarining asosiy vazifasi qon aylanishini taminlab turishga zarur bolgan bosim gradientini taminlashdan iborat. Bunga organizm qanday qilib erishadi?
42. Tizim qon aylanishini qisqa muddatli boshqaruv mexanizmlariga qanday reaksiyalar kiradi?

43. Tizim qon aylanishini orta muddatli boshqaruv mexanizmlarini ishga tushirish uchun qanday omillar ishga tushishi kerak?
44. Tizim qon aylanishini uzoq muddatli boshqaruv mexanizmlarini ishga tushirish uchun organizmda qanday ozgarishlar kuzatiladi?
45. MATning qaysi qismlari yurak-tomir tizimi faoliyatini boshqarishda ishtirok etadi? Ularga tavsif bering.
46. Opka, yurak, bosh miya va jigarda qon aylanishining xususiyatlari nimalardan iborat?
47. Kislorodning toqimaga etkazilishi nechta bosqichda boladi? Karbonat angridni chiqarib tashlanishichi?
48. Opkaning tiriklik sig'imi qanday xisoblanadi? qoldiq xavo opkada necha mm<sup>2</sup> ni tashkil qiladi?
49. Ochiq joydagi atmosfera xavosida, nafasdan chiqqan h'avoda va alveolyar h'avodagi gazlar (kislorod, karbonat angrid, azot) tarkibida qanday ozgarishlar kuzatiladi?
50. Qon karbonat angidridni qanday shaklda tashiydi? Tashilishning h'ar bir shakliga tavsif bering?
51. Nafas markazi uzunchoq miyaning qayerida joylashgan?
52. Nafas markazining avtomatiyasi yurak avtomatiyasidan nimasi bilan farq qiladi?
53. Inspirator markaz neyronlari nechta guruh'ga bolinadi? h'ar bir guruh'ga tavsif bering. Iritant retseptorlar xavo yollarining qayerida joylashgan?
54. Nafas h'arakatlarini yuzaga chiqishida qaysi miya asosiy rolni oynaydi?
55. Nafas markaziga chetdagi va markaziy xemoretseptorlar qanday tasir otkazadi?
56. Solak bezlari qayerda joylashgan va ular qanday moddalar ishlab chiqaradi?
57. Meda bezlari bir kecha kunduzi qancha shira ajratadi? Meda shirasining xlorid kislotasini xazm tizimi faoliyati uchun muh'im bolgan qanday vazifalarni bajaradi?
58. Meda osti bezining atsinar qismi bir kecha-kunduzda necha litr shira ishlab chiqaradi? Shira enzimlarining tasir etish mexanizmi nimalardan iborat?
59. Jigarning eng asosiy vazifalari nimalardan iborat?
60. Odamning jigar va pufak oti tarkibi nimalardan iborat?
61. Ingichka ichak pardasi va shirasida qancha gidrolitik enzimlar bor? Ulardan eng asosiylarini tasir mexanizmlariga tarif bering.
62. H'ujayra xazmi, membrana xazmi va boshliqdagi xazm qanday kechadi?
63. Ingichka ichakning asosiy vazifasi nimalardan iborat?
64. Ingichka ichakda sust tashilish va faol tashilish jarayonlari qanday kechadi?
65. Ovqat xazmi vaqtida kuzatiladigan ingichka ichakning qisqarishlari qanday boladi?
66. Yog'on ichak shirasi tarkibi nimalardan iborat?
67. Yog'on ichakda nechta turdagi qisqarishlar kuzatiladi?
68. Ingichka ichak h'arakatlarini boshqarishda MAT ning qaysi qismlari ishtirok qiladi?
69. Manfiy va musbat azot muvozanati kandy xolatlarda kuzatiladi.
70. Yog' va uglevodlarni etarli miqdorda istemol qilinganda organizmni azot yoqotishdan saqlab qolaladimi?
71. Odam uchun almashtirib bolmaydigan aminokislotalarga qaysi aminokislotalar kiradi?
72. Tola qiymatli va chala qiymatli oqsillarga misollar keltiring.
73. Yog' va lipoidlarning plastik materiallar, energiya manbai va bioeffektorlik vazifalariga misollar keltiring.
74. Qaysi yog' kislotalari almashtirib bolmaydigan ovqat omillariga kiradi? Nima sababdan ularni tayyor xolda istemol qilinadi?
75. Qonda glyukoza miqdori mutadil bolishi qaysi gormonlarga bog'liq?
76. Gipoglikemiya va giperlikemiya xolatlari qaysi paytlarda kuzatiladi?
77. Tanadagi suvning miqdori odamning yoshiga, jinsiga va organizmning xolatiga nima sababdan bog'liq?
78. Organizmdagi qaysi elementlar makroelementlar deb aytiladi va ularning vazifasi nimalardan iborat?
79. Nima sababdan mikroelementlar deb aytiladi va ular kandy vazifalarni bajaradi?
80. Yog'da eruvchi va suvda eruvchi vitaminlarga misollar keltiring.

81. Nima sababdan ATF energiyaning zaxirasi va tashiladigan shakli xisoblanadi?
82. Nafas markazi uzunchoq miyaning qayerida joylashgan?
83. Nafas markazining avtomatiyasi yurak avtomatiyasidan nimasi bilan farq qiladi?
84. İnspirator markaz neyronlari nechta guruh'ga bolinadi? h'ar bir guruh'ga tavsif bering. İritant retseptorlar xavo yollarining qayerida joylashgan?
85. Nafas h'arakatlarini yuzaga chiqishida qaysi miya asosiy rolni oynaydi?
86. Nafas markaziga chetdagi va markaziy xemoretseptorlar qanday tasir otkazadi?
87. Solak bezlari qaerda joylashgan va ular qanday moddalar ishlab chiqaradi?
88. Meda bezlari bir kecha kunduzi qancha shira ajratadi? Meda shirasining xlorid kislotasini xazm tizimi faoliyati uchun muh'im bolgan qanday vazifalarni bajaradi?
89. Meda osti bezining atsinar qismi bir kecha-kunduzda necha litr shira ishlab chiqaradi? Shira enzimlarining tasir etish mexanizmi nimalardan iborat?
90. Jigarining eng asosiy vazifalari nimalardan iborat?
91. Odamning jigar va pufak oti tarkibi nimalardan iborat?
92. Nima uchun organizmda 11 kislorod sarflanganda h'osil bolgan issiqlik miqdorini kislorodning kalorik ekvivalenti deb aytiladi?
93. Nafas koeffitsienti deb nimaga aytiladi? Uglevodlar, yoglar va oqsillar oksidlanganda nafas koeffitsienti qancha boladi?
94. Ovqatning oziga xos dinamik tasiri deb nimaga aytiladi?
95. Ovqatdagi moddalar nechta komponentlardan iborat bolishi zarur?
96. Kundalik ovqat miqdorini aniqlashda kamida 4 ta fiziologik tamoyilga rioya qilish kerak? Ular qanday tamoillar?
97. Tana h'arorati qanday boshqariladi?
98. Fizikaviy va kimyoviy termoregulyatsiyaga misollar keltiring?
99. Markaziy termoretseptorlar gipotalamusning qaysi soh'asida, oraliq miyaning qaysi qismida joylashgan?
100. Odam tanasining ichki h'aroratini meyordan oshganda yoki kamayganda qanday ozgarishlar kuzatiladi?